



**DICTAMEN SOBRE LES DESIGUALTATS
I VULNERABILITATS A
BARCELONA**

Aprovat al Plenari del 17 de desembre de 2019

Índex

1. Introducció.....	3
2. Emmarcament	4
3. Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona 2017 - 27	6
3.1 Línies estratègiques de l'Acord Ciutadà per una ciutat inclusiva	6
3.2 Dotze grans fites de l'Acord Ciutadà per una ciutat inclusiva	11
4. Polítiques que han de garantir els drets de la ciutadania. Consell Municipal de Benestar Social.....	15
5. Conclusions i recomanacions	20
6. Annexos	22
Annex 1. Composició de la Comissió.....	22
Annex 2. Relació de documentació	22

1. Introducció

Les polítiques socials de la darrera dècada han estat marcades per la crisi econòmica. L'erosió dels mecanismes de protecció social de l'estat del benestar i el creixement de les situacions d'emergència social s'han traduït sobre l'Administració municipal. Degut a la proximitat amb la ciutadania i al repartiment competencial que situa els serveis socials municipals en la primera línia d'atenció en les situacions socials crítiques, l'Ajuntament de Barcelona, ha d'engegar polítiques focalitzades a aturar els efectes més evidents de la crisi, procurant ingressos i cobertura de les necessitats bàsiques a les llars més empobrides a través d'ajudes d'emergència, com ha estat fent fins ara.

Tot i que les actuacions orientades a reduir l'impacte de la crisi sobre les diferents formes d'exclusió social són necessàries, les polítiques inclusives de la ciutat han de recuperar amb més força que mai la missió de modificar les estructures socioeconòmiques per fer efectius els drets socials de tots els seus veïns i veïnes, reforçant les polítiques proactives de reducció de les desigualtats i de les barreres que es troba la població més afectada pels processos d'empobriment i d'exclusió social per desenvolupar projectes de vida autònoms i dignes.

Des dels governs locals, s'ha de fer pinya amb la societat civil per donar respostes concretes a la gent. La participació de la ciutadania a l'hora de definir els problemes, dissenyar les solucions i, finalment, aplicar-les, fa que s'obtinguin projectes més sòlids i amb més possibilitats d'èxit. La delegació de responsabilitats en la societat civil organitzada ens obliga a posar el focus sobre l'atenció a les persones més afectades per l'empobriment i sobre les emergències socials.

Aquest Dictamen sorgeix de la necessitat expressada pel Consell de Ciutat d'abordar aquesta creixent situació de desigualtat, fent ressò de l'anàlisi i desplegament estratègic fet des de diferents estaments de la ciutat que representen a la ciutadania, com són l'Acord ciutadà per una Barcelona Inclusiva i el Consell Municipal de Benestar Social (CMBS).

L'objectiu d'aquest document és, per tant, reafirmar els compromisos adquirits amb l'Acord i l'Estratègia d'inclusió i reducció de les desigualtats socials i reivindicar les reflexions i l'expertesa de les aportacions del CMBS.

2. Emmarcament

Seguint les recomanacions de la Declaració Universal de Drets Humans adoptada i proclamada per l'Assemblea General en la seva resolució del 10 de desembre de 1948, tots els pobles i nacions han d'esforçar-se, a fi que tant els individus com les institucions, inspirant-se constantment en ella, promoguin, mitjançant l'ensenyament i l'educació, el respecte a aquests drets i llibertats, i assegurin, per mesures progressives de caràcter nacional i internacional, el seu reconeixement i aplicació universals i efectius

La Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat en la 1^a Conferència Europea de Ciutats pels Drets Humans (Barcelona, 1998) es va declarar que la ciutat és de totes aquelles persones que l'habiten i totes elles tenen dret a la ciutat i als drets de ciutadania. Aquests es defineixen com: dret a la participació política, dret als serveis públics de protecció social, dret a l'educació, dret a la salut, dret al treball, dret a la cultura, dret al lleure, dret a un habitatge, drets dels consumidors i consumidores, protecció del medi ambient, dret a un urbanisme harmoniós i sostenible, dret a la informació, dret a la llibertat cultural, lingüística i religiosa, dret a la protecció de la vida privada i familiar, i protecció de les persones més vulnerables.

L'existència de desigualtats socials a la ciutat de Barcelona es coneix des de fa molts anys, així com l'impacte que aquestes desigualtats han tingut. Per exemple, des dels anys noranta han estat múltiples els informes i les publicacions que han

mostrat les desigualtats en esperança de vida i molts altres indicadors de salut, amb una clara relació amb les desigualtats socials existents a la ciutat.¹²

Aquestes desigualtats han empitjorat durant aquests anys de crisi socioeconòmica, han provocat un increment de les situacions de vulnerabilitat i d'exclusió social. La pobresa econòmica, l'atur i la precarietat laboral, les traves per accedir a un habitatge digne o la pèrdua d'aquest, les dificultats d'accés als serveis sanitaris, la falta d'accés a l'educació i la formació, entre molts altres factors, han estès l'exclusió social i han fet la nostra ciutat més desigual i injusta.

Avui, els efectes del canvi de tendència en els indicadors macroeconòmics es reparteixen de forma molt desigual entre la població de Barcelona. La recuperació econòmica anunciada conviu amb la persistència de problemàtiques greus que han anat creixent d'una manera alarmant durant els darrers deu anys i que no remetran si no es duen a terme actuacions decidides per lluitar contra les desigualtats.

La crisi ha colpejat una ciutat amb una llarga trajectòria en el desenvolupament de polítiques d'inclusió. El primer Pla municipal d'inclusió de Barcelona, que es va aprovar el 2005, ja es plantejava, llavors, com aportar a les polítiques del consistori una nova perspectiva amb capacitat de descriure realitats de desigualtat i vulnerabilitat noves i complexes. Posteriorment, l'Ajuntament va impulsar i implementar el Pla per a la inclusió social de Barcelona, que s'ha executat entre el 2012 i el 2015 en un context de crisi i d'adaptació de les polítiques d'inclusió a un nou entorn socioeconòmic. En paral·lel, el compromís de la societat civil barcelonina amb les polítiques inclusives ha anat creixent. Des del 2005, l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva constitueix un espai de participació i de coproducció de polítiques format per institucions i organitzacions de la societat

¹ C. BORRELL, J. R. VIALLABÍ, E. DÍEZ, T. BRUGAL, J. BENACH (2002), "Municipal policies. The exemple of Barcelona (Chpater 5)", dins Martijntje BAKKER, Johan MACKENBACH (ed.), *Reducing Inequalities in Health: A European Perspective*, London [and New York], Routledge.

² AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE BARCELONA (ASPB), *La Salut a Barcelona 2015*, Barcelona, Agència de Salut Pública de Barcelona, 2016.

civil que treballen per la inclusió i per la millora de la qualitat de vida dels veïns i veïnes. La trajectòria de l'Acord va facilitar que en el marc del Pla per a la inclusió social 2012-2015 s'elaborés l'Estratègia compartida per una ciutat més inclusiva, una experiència de governança de polítiques compartides que s'han anat implementant amb projectes propis de tots els actors implicats o a través de les xarxes de l'Acord i l'Ajuntament de Barcelona.

3. Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona 2017 - 27

L'elaboració de l'Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats 2017-2027 obre una nova etapa en les polítiques socials de Barcelona. Durant un any, l'Ajuntament de Barcelona, les entitats de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva i altres actors socials de la ciutat han treballat en la definició d'una estratègia per als propers deu anys perquè l'any 2027 Barcelona sigui un referent de ciutat que garanteix els drets socials de tota la ciutadania, amb responsabilitat pública i comptant amb la col·laboració i el compromís de la iniciativa social i ciutadana.

3.1 Línies estratègiques de l'Acord Ciutadà per una ciutat inclusiva

A continuació es presenten les 5 línies estratègiques de l'acord Ciutadà i els consegüents objectius de línia.

LÍNIA 1:

Reduir la desigualtat en la distribució de la renda i garantir els drets socials, en especial, l'accés a l'habitatge, l'ocupació de qualitat i les necessitats bàsiques

OBJECTIUS:

Ingressos, despeses i imposició

- » Avançar cap a la renda garantida de ciutadania, assegurant transferències de rendes a la població més vulnerable.
- » Donar un caràcter més redistributiu als impostos i a les inversions (despeses) municipals.
- » Impulsar la tarifació social del conjunt de serveis de la ciutat per garantir-ne l'accés universal.

Treball remunerat, domèstic i de cures

- » Avançar cap a un salari mínim o referència de ciutat amb l'objectiu d'establir una remuneració suficient perquè un treballador o treballadora i la seva família puguin viure dignament.
- » Augmentar les oportunitats d'ocupació digna, inclusiva i de qualitat a la ciutat, per persones de tots els nivells de qualificació i amb perspectiva de gènere.
- » Promoure l'actuació socialment responsable de les empreses del territori, amb criteris de sostenibilitat integral econòmica, social i mediambiental (per promoure condicions de treball dignes, corresponsabilitat en l'atenció de la cura, oportunitats de desenvolupament professional, etc.).
- » Avançar en una redistribució més igualitària dels treballs domèstics i de cures i el seu reconeixement.

Habitatge

- » Aconseguir una àmplia oferta d'habitatge assequible, incrementar el parc d'habitatge públic de lloguer i fomentar noves formes d'habitatge cooperatiu.
- » Posar fi a la situació actual a la ciutat d'habitatge inadequat i insegur definit en la tipologia europea d'exclusió residencial (ETHOS) i garantir l'accessibilitat física a l'accés i interior dels habitatges.
- » Fer front a l'exclusió residencial i relacional dels col·lectius més vulnerables dotant-los d'acompanyament en els seus itineraris d'inclusió.

Necessitats bàsiques

- » Fer més accessible i assequible una alimentació adequada i saludable, en un marc d'impuls de la política alimentària a la ciutat.
- » Combatre la pobresa energètica en un marc d'impuls de la transició energètica a la ciutat.

LÍNIA 2:

Incrementar l'equitat educativa i les oportunitats formatives i culturals al llarg de la vida.

OBJECTIUS:

- » Incrementar l'èxit escolar i reduir l'absentisme i l'abandonament escolar igualant les taxes entre els diferents barris, millorant les condicions d'escolarització i reduint la segregació escolar.
- » Ampliar, diversificar i millorar l'equitat en l'accés als serveis educatius i de criança a la petita infància i les seves famílies, impulsant la coeducació als centres educatius de la ciutat.
- » Reordenar i promoure l'educació al llarg de la vida i l'oferta de formació de les persones adultes amb equitat de gènere.
- » Enfortir els programes i activitats educatives, socials i de salut amb criteris d'acció positiva cap a les persones i famílies més vulnerables, tenint en compte l'opinió, la participació i l'apoderament dels infants.

- » Millorar les capacitats per a l'ocupació i la igualtat de drets d'accés de les persones en situació d'atur, amb especial atenció a la desocupació de llarga durada.
- » Promoure i assegurar l'accés universal amb equitat a activitats de lleure, culturals, esportives i de joc, en especial, en la infància i l'adolescència.
- » Reduir l'esclatxa digital per la garantia en l'accés a la cultura i l'educació.
- » Fomentar el caràcter de bé comú, divers i col·lectiu de la cultura, garantint-ne l'accés de tota la ciutadania com un motor autèntic de progrés individual i col·lectiu.
- » Fomentar la igualtat i la no discriminació i vetllar per les oportunitats en l'educació de la infància i l'adolescència, a fi de no provocar desigualtats socials i reduir les existents.

LÍNIA 3:

Enfortir i articular els serveis i les xarxes relacionals i comunitàries de suport facilitadores de l'apoderament personal i col·lectiu.

OBJECTIUS:

- » Enfortir els serveis de suport i cura i garantir-ne l'accessibilitat a tota la ciutadania, de manera que ningú en quedi exclòs, sigui per raons jurídicopolítiques, diversitat funcional, dependència o vulnerabilitat econòmica.
- » Apoderar la ciutadania en la defensa dels seus drets desenvolupant la seva capacitat d'organitzar-se i establir objectius i actuacions de millora col·lectiva, enfortint el seu compromís en la producció d'acció social, especialment en els barris més vulnerables.
- » Impulsar una millor i més igualitària organització del temps i la democratització de la cura.
- » Donar una dimensió comunitària al conjunt dels serveis d'atenció a les persones per avançar en la construcció d'un sistema comunitari de polítiques socials.
- » Facilitar les condicions per a la permanència al domicili i als barris de les persones fràgils o en situacions de risc social, amb els suports logístics,

professionals i socials necessaris, i afavorir la vida independent de les persones amb discapacitat /diversitat funcional.

- » Garantir la ciutat com a espai de vida, oferint espais públics i equipaments que permetin usos diversos que afavoreixin la relació amb els altres, així com la convivència i la relació intergeneracional i intercultural.
- » Multiplicar l'acció coordinada de la societat civil i l'Administració pública per a la millora de la salut de la població i la resposta a les necessitats de cura.
- » Augmentar el suport a les persones que cuiden familiars malalts i dependents.

LÍNIA 4:

**Enfortir i articular els serveis i les xarxes relacionals i comunitàries de suport
Eliminar l'estigmatització i la segregació social.**

OBJECTIUS:

- » Abolir la violència en totes les seves manifestacions i lluitar contra la xenofòbia, aporofòbia, islamofòbia, LGTBIfòbia, edatisme i altres actituds discriminatòries.
- » Generar coneixement i estratègies comunicatives que permetin transformar la percepció social estigmatitzadora, desmuntar estereotips i lluitar contra la discriminació a partir de models positius d'acció.
- » Garantir els drets de les persones amb problemes d'estigmatització social.
- » Construir col·lectivament i inclusivament la convivència i la percepció de seguretat en tots els àmbits i des de la perspectiva del cicle vital.
- » Prevenir i evitar l'aïllament de les persones en institucions i espais segregats

LÍNIA 5: Disminuir les desigualtats socials territorials.

OBJECTIUS:

- » Mantenir l'ús residencial i les persones residents que ho vulguin en els barris en procés de millora urbana, i evitar l'expulsió dels barris per motius d'insuficiència econòmica.
- » Obstaculitzar les pràctiques especulatives en l'habitatge i l'espai urbà en general.
- » Desenvolupar el Pla de barris en aquells barris on hi hagi índexs més elevats de desigualtat social incidint-hi amb reformes integrals.
- » Garantir una mobilitat equitativa i sostenible per a tothom i lluitar contra el canvi climàtic i els seus efectes, assegurant el criteri de justícia ambiental.
- » Desenvolupar uns barris més resilents socialment, amb capacitat de fer front als seus reptes, impactes o situacions de crisi d'una manera proactiva.
- » Promoure plans de desenvolupament econòmic en els districtes amb un índex més alt de vulnerabilitat pel que fa a proximitat, incorporant-hi l'economia social i solidària, les formes productives, cooperatives i comunitàries i el teixit comercial de petites i mitjanes empreses.
- » Apropar els serveis al territori i a les necessitats de les persones.
- » Garantir el dret a la salut mitjançant la reducció de les desigualtats socials en els territoris.

3.2 Dotze grans fites de l'Acord Ciutadà per una ciutat inclusiva

Del conjunt d'objectius de l'Estratègia, s'han definit dotze grans fites de ciutat, comunicables i mesurables, a les quals es vol arribar en el 2027.

L'objectiu d'aquestes fites és fer més comunicable l'Estratègia –seguint el model dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. ODS. Agenda 2030– i fer palès el

compromís del conjunt d'actors de la ciutat per la inclusió social i la reducció de les desigualtats socials. En la seva definició s'han prioritzat fites mesurables, comunicables i comparables amb altres realitats territorials del mateix context.

1. Reduir una de cada tres llars que han de destinar un percentatge superior al 40% de la seva renda anual a les despeses de l'habitatge.

- L'any 2016 a Barcelona hi havia 127.959 llars que destinaven més d'un 40% dels seus ingressos a cobrir despeses d'habitatge (el 19,3% del total de llars de la ciutat).³
- Amb aquesta fita es pretén reduir en 40.000 les llars que suporten aquesta càrrega.

2. Revertir la dinàmica de creixement de les desigualtats de renda entre barris, reduint en un 10% la distància entre els 5 barris amb una més alta i més baixa renda familiar disponible (RFD) / per capita.

- La distància l'any 2015 entre la mitjana dels 5 barris amb major i els 5 barris amb menor RFD / per capita és de 34.391 euros.⁴
- La distància l'any 2027 hauria de ser inferior a 31.000 euros.

3. Reduir la taxa de pobresa laboral per sota del 7%.

- L'any 2016, la taxa de pobresa laboral era del 9,8%⁵

4. Disminuir a la meitat la taxa de privació material severa⁶ de tota la població i, especialment, dels infants.

³ Font: Idescat i IERMB. *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2016*.

⁴ Font: Estadística municipal i revistes de Barcelona Economia núm.: 71, 74, 77 i 80. Dades de districte i barri dels anys 2011, 2012 i 2013, calculades pel Departament de Recerca i Coneixement a partir de les dades publicades per Barcelona Economia.

⁵ Taxa de pobresa laboral: nombre de persones que estan ocupades i que disposen d'una renda per sota del llindar de pobresa (calculat com el 60% de la mitjana de la renda disponible de la llar). Font: INE i Idescat: Enquesta de condicions de vida, 2016.

⁶ Taxa de privació material severa: proporció de població que viu en llars que no es poden permetre almenys quatre aspectes dels següents: 1) No es pot permetre anar de vacances almenys una setmana a l'any; 2) No es pot permetre un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies; 3) No es pot permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada; 4) No té

- La taxa l'any 2011 era del 10,6%.
- Al disminuir a la meitat la taxa de privació material severa de tota la població, la taxa l'any 2027 assoliria un valor aproximat del 5%.
- En canvi, la taxa de privació material severa dels menors de 16 anys, l'any 2011, era del 12,5%. En disminuir a la meitat, s'assoliria una taxa de privació material severa de la població infantil del 6,25%.

5. Disminuir en un 60% les persones que no poden mantenir la llar a una temperatura adequada.

- El percentatge l'any 2016 era del 9,1%.⁷
- El percentatge de persones que no poden mantenir la llar a una temperatura adequada l'any 2027 hauria de ser inferior al 4%.

6. Reduir en 9 punts percentuals la diferència de la taxa d'èxit escolar entre el districte que té la taxa més elevada i el que la té més baixa, garantint que les taxes més altes es mantenen o creixen.

- Per al curs 2014-2015, la diferència era de 18,37 punts percentuals.⁸
- La diferència de la taxa d'èxit escolar a 4t d'ESO l'any 2027 hauria d'estar per sota del 10%.

7. Garantir que cap dona ni cap home s'hagi d'ocupar en solitari d'una persona gran o discapacitada amb necessitat de cura.

capacitat per afrontar despeses imprevistes (de 650 euros); 5) Ha tingut retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal (hipoteca o lloguer, rebuts de gas, comunitat...) o en compres a terminis en els últims 12 mesos; 6) No es pot permetre disposar d'un automòbil; 7) No es pot permetre disposar de telèfon; 8) No es pot permetre disposar d'un televisor; 9) No es pot permetre disposar d'una rentadora. Font: Estudi Desigualtat social i pobresa a la ciutat de Barcelona en temps de crisi. Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006-2011. Tot i així, la dada que s'utilitzarà per fer la fita prendrà com a referència l'any 2016. Però resta pendent rebre la informació per part del Departament de Recerca i Coneixement

⁷ Font: Enquesta de Salut de Barcelona, 2016.

⁸ Font: Dades de districte per als cursos escolars 2007-2008, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2013-2014 proporcionades per l'Institut Infància i Adolescència partint de la informació de l'informe Oportunitats educatives a Barcelona, 2016

- L'any 2027, ningú no s'hauria d'ocupar d'una persona amb necessitats de cura en solitari. El recorregut és ambiciós perquè el 2016, un 7,9% de la població de la ciutat (majoritàriament dones) s'ocupaven d'una persona amb dependència sense cap suport.⁹

8. Reduir en un 20% el percentatge de persones que no tenen la possibilitat de parlar amb algú dels seus problemes personals i familiars tant com voldrien.

- L'any 2016, el percentatge de persones (de 16 o més anys d'edat) que no tenen la possibilitat de parlar amb algú dels seus problemes personals i familiars tant com voldrien era del 8,8%.⁹
- L'any 2027, el percentatge de persones que no tenen la possibilitat de parlar amb algú dels seus problemes personals i familiars tant com voldrien seria d'un 7,04% aproximadament. En altres paraules, aconseguir que un 93% o més de les persones puguin acudir a algú per parlar dels seus problemes personals o familiars.

9. Augmentar l'esperança de vida en néixer de la ciutat de Barcelona, reduint a la meitat la diferència entre els barris en funció de la renda familiar disponible.

- La distància per al període 2013-2015 era de 3,6 anys.¹⁰
- La distància per al trienni 2025-2027 hauria de ser d'1,8 anys.

10. Reduir en un 25% el patiment psicològic, disminuint a la meitat les diferències entre homes i dones i entre districtes.

- L'any 2016, el percentatge de persones amb patiment psicològic era del 18,5%.⁹ Amb una reducció del 25%, l'any 2027 el percentatge de persones amb patiment psicològic seria del 13,9%.
- La diferència entre homes i dones amb patiment psicològic era del 3,8%.¹¹ L'any 2027, amb una reducció del 50%, seria d'1,9%.

⁹ Font: Enquesta de Salut de Barcelona, 2016

¹⁰ Font: Informe: La Salut a Barcelona, 2016.

- L'any 2016, la diferència entre el districte amb major i menor percentatge de persones amb patiment psicològic assolía un valor de 22,1%.⁹ L'any 2027, amb una reducció del 50%, seria de l'11%.

11. Incrementar en un 50% les persones amb discapacitat i diversitat funcional que gaudeixen de programes per a l'autonomia personal i la vida independent.

- L'any 2017, hi havia 602 persones ateses (165 persones en pisos cedits a entitats; 50 persones amb Servei Municipal d'Assistència Personal i 387 persones ateses en els projectes de Vida Independent subvencionats el 2017).
- Amb un increment del 50%, s'atendria més de 900 persones aproximadament.

12. Reduir fins al 10% el percentatge de persones que han patit algun conflicte cívic o problema de convivència al seu barri en el darrer any.

- L'any 2015 el percentatge era del 15,20%.¹⁵

4. Polítiques que han de garantir els drets de la ciutadania. Consell Municipal de Benestar Social.

El CMBS treballa per aconseguir una ciutat inclusiva, intercultural, participativa, equitativa, cívica, lliure, preocupada per la salut pública, respectuosa, oberta, amb equitat de gènere i amable per a tothom. Tenint sempre en compte l'abordatge de les desigualtats territorials. Partint d'un treball transversal, busca sempre l'aproximació integral a la realitat per nodrir al govern municipal de diferents propostes nascudes de les inquietuds socials, implementant polítiques que han de garantir els drets de la ciutadania, portant- nos a una Barcelona més justa i equitativa.

¹¹ Font: Enquesta de Salut de Barcelona, 2016, (concretament, de la informació extreta de l'escala de salut mental GHQ-12).

Com a òrgan de participació en l'àmbit del benestar social i la qualitat de vida, persisteix en la voluntat d'implicar la societat civil, a través de les entitats i les organitzacions cíviques i ciutadanes, i també recollint la veu de les persones expertes, en el debat i la construcció de benestar social a la ciutat.

A continuació s'expliciten aquelles polítiques que el CMBS creu rellevants per garantir els principis i valors que el regeixen. Les aportacions són fruit de la reflexió i l'expertesa de les persones que conformem els diferents grups de treball que al llarg de l'any analitzen la realitat i proposen accions que ajuden a millorar la qualitat de vida dels i les barcelonines, des de diferents perspectives de l'àmbit social:

- **Acció Comunitària:** La comunitat és un element fonamental per la cohesió i la participació, que necessiten un enfocament territorial, però, alhora és un procés que necessita temps, s'ha de respectar la seva idiosincràsia i el seu propi procés constitutiu segons el territori. Aquesta línia d'actuació a poc a poc es va consolidant, és necessari acordar un pacte de manteniment i/o increment dels recursos i instruments que avui es dediquen per afavorir aquest vessant. Cal doncs, potenciar els programes de barris, impulsar l'economia de proximitat i els espais que permeten la participació activa dels veïns i veïnes dels diferents territoris que conformen la ciutat.
- **Drogodependències:** L'abordatge de les drogodependències des de la prevenció és clau per la reducció de la incidència i els problemes de salut i socials associats a certs consums. La lluita contra un aspecte que pot provenir de la ciutadania o fins i tot de les mateixes institucions, com és l'estigmatització de les persones que pateixen una addicció, és fonamental de cara a abordar les situacions complexes i plenes de dificultats per superar la seva dependència. És necessari que es garanteixi un sistema de protecció que respecti l'autonomia personal, oferint els serveis necessaris per a la seva atenció i prevenció. Aquest haurà de tenir sempre en compte la importància de la perspectiva de gènere (recordem que les dones consumidores són més estigmatitzades), així com els aspectes interculturals, per

poder arribar a tota la població que ho necessiti. Cal garantir com a dos elements bàsics per l'eficàcia de la intervenció en drogues:

- › Un abordatge integral, des de la promoció de la salut, la prevenció de riscos, i l'atenció.
 - › El model d'atenció que es desenvolupa a Barcelona: una atenció amb abordatge sòcio-sanitari que ha caracteritzat la xarxa de drogues de Barcelona des dels seus inicis, així com integral en la cartera de serveis d'atenció: amb programes de tractament i programes de reducció de danys, donant per tant cobertura d'atenció a totes les persones que presenten trastorns per ús de substàncies, sigui quin sigui el seu moment respecte al consum. A més, l'atenció a les dependències haurà de contemplar l'abordatge de les addiccions comportamentals, que el Pla d'Acció de Drogues de Barcelona 2017-2020 ha incorporat.
- **Envelliment:** Afrontar el canvi demogràfic de la ciutat de Barcelona, és un gran repte, l'any 2030 gairebé un/a de cada tres habitants de Barcelona tindrà 60 anys o més, una transformació social que té impacte en totes les esferes de la vida i els cicles vitals de les persones, exigint un enfocament transversal on es reconegui la diversitat existent entre les persones grans. Diversitat que es fa palesa en les aportacions, les necessitats i les aspiracions de les persones en les diferents etapes i condicions del seu envellir i que cal projectar en les vies de participació. En conseqüència els projectes urbans han d'incorporar aquells recursos indispensables per mantenir la qualitat de vida, fomentant el respecte cap a la dignitat i l'autonomia de la persona, aplicant una perspectiva de proximitat de suport al treball de cura i de vinculació entre les generacions.
 - **Famílies:** els diversos models familiars són la cèl·lula social que articula la nostra comunitat i per la seva importància no es poden oblidar les polítiques socials per la seva protecció. Han aparegut noves problemàtiques que fan prioritari el seu abordatge: la violència, com un contravalor que condiciona les relacions filioparentals en la infància i sobretot en l'adolescència, o les relacions de parella en

el si de la família que condicionen la convivència necessària per al desenvolupament equilibrat de tots els seus membres. És fonamental el suport i la formació a les famílies per superar les possibles dificultats i conflictes en les relacions interfamiliars.

- **Igualtats d'oportunitats en la infància:** Barcelona presenta una greu crisi de desigualtats socials i la desigualtat territorial és notable i preocupant. Els infants són les primeres víctimes d'aquesta desigualtat i gràcies a una iniciativa del Consell Municipal de Benestar Social es va crear el Fons de protecció a la infància (0- 16 anys), aquest fons garanteix una ajuda econòmica a les famílies amb risc d'exclusió social amb infants a càrrec. Mentre la renda garantida no estigui desplegada i arribi a cobrir les necessitats d'aquestes famílies més vulnerables, l'Ajuntament de Barcelona ha de mantenir el programa pel seu caràcter protector.

Cal no oblidar, l'enfortiment de les polítiques socials que reconeguin l'infant com a ciutadà de ple dret, protagonista de la seva vida. És prioritari desenvolupar polítiques municipals que permetin reforçar la capacitat dels infants i la seva autonomia.

- **Salut:** la salut és un valor primordial que el govern municipal té l'obligació de protegir, i que depèn dels altres drets socials. Els principals reptes que es plantegen s'han d'abordar des d'una mirada transversal, amb metodologia comunitària, i des d'una perspectiva de gènere, incidint en la prevenció i en l'atenció als col·lectius més desfavorits. Programes com el de Barcelona Salut als Barris són una clara aposta per fer que la ciutadania se senti involucrada i participi activament en la promoció i defensa de la salut. Així mateix, cal continuar avançant en el control de la contaminació atmosfèrica, els programes per promoure la salut mental i la salut sexual i reproductiva, la cura de les persones grans o dependents i l'acompanyament de les persones que tenen cura de persones amb malaltia o discapacitat.

- **Sensellarisme** : un dels drets fonamentals, inherent a la persona, és el de disposar d'un habitatge digne per viure. El govern municipal ha de continuar en la línia iniciada i actuar davant d'una problemàtica creixent, coartant l'acció especulativa, obrint habitatge social i recuperant els pisos buits de la ciutat. Promovent polítiques que facin possible el compliment dels drets humans de tots els ciutadans i ciutadanes a l'habitatge, incidint mitjançant accions concretes a recuperar les persones que pateixen exclusió social, afavorint que siguin els/les protagonistes de la seva reinserció social completa i reconeguda, i dignificant especialment els Centres de Primera Acollida.
- **Habitatge**: Una de les problemàtiques greus que patim avui dia a la ciutat és la crisi habitacional que afecta molts ciutadans i ciutadanes, no és únicament un problema de les persones més vulnerables sinó que es generalitza a un gran sector de la població. Quan parlem del problema habitacional, parlem d'un problema de caràcter estructural i global que afecta la persona des de diferents àmbits (salut, pobresa, treball, família, infància, relacional...), i que ha de respondre a diferents reptes vinculats a la dificultat per fer front al pagament del lloguer, a la necessitat d'incrementar el parc públic de lloguer o a impedir usos anòmals dels habitatges. Per això cal construir una mirada integral a fi de dibuixar propostes transversals per protegir el dret a accedir a un habitatge digne, tal com s'emmarca al Pla pel dret a l'habitatge 2016-2025.
- **Ocupació**: La ciutat s'enfronta a una precarització i fractura del mercat laboral, s'ha de posar fi al model de mercat de treball que deteriora els drets de les persones treballadores i les condicions laborals, i per això cal enfortir les relacions laborals i derogar la reforma laboral per tal de permetre crear ocupació de qualitat, estable i amb un salari digne, i en general, promoure una distribució més equitativa dels beneficis econòmics, i fomentar una millora del benestar de la població. Iniciatives com el projecte LABORA, han d'esdevenir referents per avançar en aquesta línia.

5. Conclusions i recomanacions

A continuació es detallen algunes recomanacions amb les quals el Consell de Ciutat se suma a les propostes fetes per l'Acord ciutadà per una ciutat inclusiva i el CMBS, per reduir les desigualtats de la ciutat de Barcelona en un futur pròxim:

- ▶ Reduir la desigualtat en la distribució de la renda i impulsar la tarifació social del conjunt de serveis de la ciutat per garantir-ne l'accés universal. Donar un caràcter més redistributiu als impostos i a les despeses municipals.
- ▶ Garantir els drets socials, en especial, l'accés a l'habitatge. Coartar l'acció especulativa, obrint habitatge social i recuperant els pisos buits de la ciutat. Incrementar el parc públic de lloguer, impedir els usos anòmals dels habitatges i fomentar noves formes d'habitatge cooperatiu. Fer front a l'exclusió residencial i relacional dels col·lectius més vulnerables dotant-los d'acompanyament en els seus itineraris d'inclusió.
- ▶ Augmentar les oportunitats d'ocupació digna, inclusiva i de qualitat a la ciutat, per persones de tots els nivells de qualificació i amb perspectiva de gènere. Avançar cap a un salari mínim digne. Millorar les capacitats per a l'ocupació i la igualtat de drets d'accés de les persones en situació d'atur, amb especial atenció a la desocupació de llarga durada. Posar fi al model de mercat de treball que deteriora els drets de les persones treballadores i les condicions laborals. Promoure l'actuació socialment responsable de les empreses del territori. Avançar en una redistribució més igualitària dels treballs domèstics i de cures i el seu reconeixement.
- ▶ Incrementar l'equitat educativa i les oportunitats formatives i culturals al llarg de la vida. Reduir l'absentisme i l'abandonament escolar igualant les taxes entre els diferents barris. Assegurar l'accés universal amb equitat a activitats de lleure, culturals, esportives i de joc. Fomentar la igualtat i la no discriminació i vetllar per les oportunitats en l'educació de la infància i l'adolescència

- ▶ Enfortir i articular els serveis i les xarxes relacionals i comunitàries de suport facilitadores de l'apoderament personal i col·lectiu, fomentant el respecte cap a la dignitat i l'autonomia de la persona, aplicant una perspectiva de proximitat de suport al treball de cura i de vinculació entre les generacions. Impulsar l'economia de proximitat i els espais que permeten la participació activa dels veïns i veïnes dels diferents territoris que conformen la ciutat.
- ▶ Eliminar l'estigmatització i la segregació social. Perpetuar la renda garantida per infants i famílies amb risc d'exclusió social. Abolir la violència i les actituds discriminatòries en totes les seves manifestacions. Combatre la pobresa energètica en un marc d'impuls de la transició energètica a la ciutat.
- ▶ Disminuir les desigualtats socials territorials. Evitar l'expulsió dels barris per motius d'insuficiència econòmica. Obstaculitzar les pràctiques especulatives en l'habitatge i l'espai urbà en general. Desenvolupar uns barris més resilents socialment, i aplicar el Pla de barris en aquells barris on hi hagi índexs més elevats de desigualtat social. Garantir una mobilitat equitativa i sostenible.
- ▶ Abordar la salut des d'una mirada transversal, amb metodologia comunitària, i sota una perspectiva de gènere, incidint en la prevenció i en l'atenció als col·lectius més desfavorits.

Superar les desigualtats i reduir l'impacte dels factors d'exclusió és l'únic camí cap a la ciutat cohesionada que volem. Perquè tingui els efectes oportuns, s'emet el present Dictamen.

Des del Consell de Ciutat ens comprometem a fer difusió, en la mesura de les nostres possibilitats, de les recomanacions recollides en el present document, així com també a acompanyar en el seguiment del nivell d'implementació de les mateixes.

6. Annexos

Annex 1. Composició de la Comissió, 2019.

Aitor Urquiola, Consell de Cooperació.

Albert Recio, FAVB

Àngels Guiteras, ABD

Antoni Reig

Carme Panella, Registre Ciutadà

Delfí Cosials, Registre Ciutadà

Josep Vilalta, UB

Maria Rubia, Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona

Xènia Carné, Taula del tercer sector

Annex 2. Relació de documentació

- [Carta Europea de Salvaguarda de Drets Humans a la Ciutat](#)
- [Document Marc del Consell Municipal de Benestar Social davant les Eleccions Municipals 2019](#)
- [Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona 2017 - 2027](#)
- [Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona. Fites](#)
- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/>